

คู่มือเยี่ยมบ้านนักเรียน

กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชียงราย เขต 1

การเยี่ยมบ้านนักเรียน

ความสำคัญและความจำเป็นของการเยี่ยมบ้านนักเรียน

การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม และวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวังโดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนแล้วการป้องกันและการช่วยเหลือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาเนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้วในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกันเป็นต้นว่าปัญหาเศรษฐกิจปัญหาการระบาดของสารเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อเกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคนโดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูประจำชั้น/ที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เติบโตงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นคงมิใช่เรื่องใหม่เพราะมีการปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอ และได้ดำเนินการมานานแล้วนับตั้งแต่อดีตจนได้รับยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคลแต่เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยโดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงานมีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิควิธีการหรือการใช้เครื่องมือต่างๆเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน คุ้มครองสิทธิ สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและให้โอกาสทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ระบุไว้ชัดเจนในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา และมาตรา 6 กำหนดว่า แนวการจัดการศึกษา ยังได้ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

มาตรา 10 วรรคสองว่า การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งเรื่องหนึ่งที่กำหนดให้ดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รู้จักคิดเป็นทำเป็นรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชาอีกทั้งมี การประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมมือกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ยังกำหนดให้คนพิการมีสิทธิได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐาน เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละประเภทและบุคคล โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

ในการปฏิรูปวิชาชีพครูซึ่งเป็นการพัฒนาครูให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถคุณลักษณะที่มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพตามการประกันคุณภาพการศึกษากรมสามัญศึกษาด้านปัจจัย คือ ครูที่ระบุในมาตราที่ 2 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของครูในการพัฒนานักเรียน คือ การมีความรักเอื้ออาทรเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีมนุษยสัมพันธ์และสุขภาพจิตที่ดีพร้อมที่จะแนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาของนักเรียนแสดงให้เห็นว่าครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นครูมืออาชีพ คือ นอกจากจะทำหน้าที่ครูผู้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ นักเรียนแล้วยังต้องทำหน้าที่อื่นๆ ที่เป็นการสนับสนุนหรือพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพทั้งดี เก่ง มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานด้านผลผลิต คือนักเรียนในการประกันคุณภาพการศึกษา กรมสามัญศึกษา มาตรฐานที่ 4 ที่มุ่งให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 5 มีสุนทรียภาพและลักษณะด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา มาตรฐานที่ 6 รู้จักตนเองพึ่งตนเองได้และมีบุคลิกภาพที่ดี มาตรฐานที่ 7 มีสุขนิสัยสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีปลอดจากสิ่งเสพติดให้โทษซึ่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยเหลือให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานดังกล่าวได้ โดยผ่านกระบวนการทำงานที่เป็นระบบซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพด้านการศึกษา กรมสามัญศึกษา มาตรฐานที่ 1 ที่ให้โรงเรียนมีการบริหารและการจัดการอย่างเป็นระบบ มาตรฐานที่ 4 มีการจัด

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มาตรฐานที่ 7 ส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างโรงเรียนผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนในการจัดและพัฒนาการศึกษา ดังนั้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นระบบที่สามารถดำเนินการเพื่อรับการประกันคุณภาพได้ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านปัจจัยด้านผลผลิตและด้านกระบวนการ

ปัจจุบันสังคมได้ให้ความสนใจต่อกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและเด็กพิการที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น จากความไม่สมดุลของความเจริญด้านวัตถุและเทคโนโลยีต่าง ๆ กับความมั่นคงทางคุณภาพชีวิตของประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ อีกทั้งสภาพเศรษฐกิจและการเมืองของประเทศไทยในยุคปัจจุบัน เป็นสาเหตุสำคัญต่อการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ของสังคม พร้อมทั้งก่อให้เกิดสภาวะวิกฤตกับกลุ่มคน ที่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม เพื่อรับการเปลี่ยนแปลง หรืออยู่ในสภาพที่ขาดโอกาส ไม่สามารถเข้าถึงโอกาสต่าง ๆ ที่สังคมมีอยู่ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ได้แก่ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เด็กด้อยโอกาสเหล่านี้ จะมีเด็กและเยาวชนถือเป็นกลุ่มเสี่ยงที่สุดที่จะได้รับผลกระทบในด้านลบ จากกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก อีกทั้งยังไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากปราศจากการสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้บุคคลดังกล่าว มีการศึกษาซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานของการพัฒนาบุคคลในสังคมให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและต่อเนื่อง และเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลที่เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ให้สามารถแข่งขัน ยืนหยัดทัดเทียมกับนานาอารยประเทศในเวทีโลกได้ ดังนั้นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และเด็กด้อยโอกาสทุกคน จึงควรได้รับการพิทักษ์ปกป้อง คุ้มครอง เพื่อให้มีความมั่นคงในชีวิต รอดพ้นจากการตกเป็นเหยื่อ สามารถพึ่งตนเองได้และเป็นประโยชน์ต่อสังคมควรได้รับสิทธิ และโอกาสในการรับบริการการศึกษาที่มีคุณภาพเช่นเดียวกับเด็กและเยาวชนทั่วไปการศึกษาจึงเป็น สิทธิอันพึงมีพึงได้

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นหน่วยงานการศึกษาที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือ เด็กพิการและด้อยโอกาส จึงตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดให้มีการเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อมี กระบวนการทำงานเป็นระบบมีความชัดเจนมีการประสานความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียน และนอกโรงเรียน เพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ สนองตอบความต้องการ ของนักเรียนเป็นรายบุคคลนั้น จำเป็นต้องมีข้อมูลรายละเอียดของนักเรียนแต่ละคนอย่างชัดเจน สามารถรู้จุดอ่อนจุดแข็ง ข้อจำกัด รวมถึงสัญญาณอันตรายหรือข้อบ่งบอกที่จำเป็นต้องให้การดูแล ช่วยเหลือการพิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครอง และการพัฒนาส่งเสริมจากครู ผู้ปกครอง และผู้หน้าที่ รับผิดชอบได้อย่างถูกต้อง อาจต้องอาศัยเทคนิคและเครื่องมือต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล อาทิ

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ระเบียบสะสมแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบบันทึกสุขภาพ บันทึกประจำวัน การศึกษารายกรณี สังคมมิติ บทบาทสมมติ ภาพวาด เรียงความอัตชีวประวัติ เป็นต้น แต่ละเทคนิควิธีมีขั้นตอนที่ง่ายแตกต่างกัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความถนัดของครูและสภาพปัญหาของนักเรียนในแต่ละกรณี นักเรียนบางคนเข้าถึงได้ง่าย แต่นักเรียนบางคนต้องใช้ความพยายาม และเครื่องมือหลายประเภท เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ได้รับการนิยมน และสามารถรู้จัก เข้าใจนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง ช่วยให้เห็นสภาพของนักเรียนแต่ละคนได้ในทุกมิติ

ดังนั้น การเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงเป็นวิธีการหนึ่งในขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเยี่ยมบ้านมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ครูได้ทราบถึงสภาพแวดล้อมและความเป็นอยู่ที่แท้จริงของครอบครัวนักเรียน พร้อมทั้งได้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวนักเรียน
2. สร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียนอันจะส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนานักเรียน และทราบถึงทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน
3. ให้คำปรึกษาและแนะนำกับผู้ปกครองเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา การอบรมสั่งสอน และการเลี้ยงดูนักเรียน
4. โรงเรียนมีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นข้อเท็จจริงเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนา ส่งเสริม ป้องกัน และแก้ปัญหาของนักเรียน
5. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีข้อมูลสารสนเทศ เพื่อใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ในการพัฒนาส่งเสริมการดำเนินงานของโรงเรียน

นิยามและความหมาย

การเยี่ยมบ้านนักเรียน หมายถึง วิธีการศึกษา รวบรวมข้อมูล ที่ช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้น

การเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นการแสดงถึงความร่วมมือระหว่างบ้านกับสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและทำให้ครูได้พบเห็นสภาพความเป็นจริงของนักเรียนทั้งสภาพแวดล้อมทางครอบครัว และชุมชนรวมถึงการติดตามข้อมูลนักเรียนที่จบการศึกษา การแนะแนว การประชุมผู้ปกครองเชิงรุก และการสร้างเครือข่ายการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษาสามารถประเมิน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

สาเหตุของปัญหาแล้วดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนเป็นข้อมูลสารสนเทศ
เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนเฉพาะความ
พิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และ
โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ครูและบุคลากร หมายถึง ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่สอนและดูแลนักเรียนที่เรียนอยู่ใน
โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และโรงเรียน
เฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

หลักการเยี่ยมบ้านนักเรียน

การเยี่ยมบ้านนักเรียนมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้

1. แจ้งให้นักเรียนและผู้ปกครองทราบล่วงหน้าก่อนออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
2. ตั้งจุดมุ่งหมายของการไปเยี่ยมบ้าน พร้อมทั้งเตรียมหัวข้อที่จะสัมภาษณ์ ตามแบบบันทึก
การเยี่ยมบ้านของนักเรียน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น แบบสำรวจความพึงพอใจแผ่นพับเผยแพร่
ข้อมูลโรงเรียน แบบกำกับ ติดตามข้อมูลศิษย์เก่า เป็นต้น
3. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนก่อนเยี่ยมบ้านนักเรียน
4. ระหว่างการเยี่ยมบ้านครูต้องมีกัลยาณมิตรที่ดีต่อผู้ปกครอง โดยสนับสนุนให้นักเรียนได้มี
ส่วนร่วมในการสนทนา
5. ครูควรคำนึงถึงความเหมาะสมและระยะเวลาในการไปเยี่ยมบ้าน
6. บันทึกข้อมูลทันทีในการเยี่ยมบ้านตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านของนักเรียน

แนวทางการดำเนินงานระดับโรงเรียน

1. แต่งตั้งคณะกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
2. ประชุมบุคลากรและคณะกรรมการเพื่อร่วมกันวางแผน กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน
3. ดำเนินงานตามปฏิทินที่กำหนด และจัดทำหนังสือประชาสัมพันธ์แจ้งให้ผู้ปกครองและ
ประชาชนทราบการดำเนินงาน ด้วยวิธีการอย่างหลากหลาย เช่น การประชุมผู้ปกครอง การจัดทำ
ป้าย แผ่นพับ จดหมายข่าว และการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน เป็นต้น
4. นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน
5. ประเมินผลและรายงานผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนต่อหน่วยงานต้นสังกัด
6. นำผลการประเมินจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผน ปรับปรุง พัฒนา และ
ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงาน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ขั้นตอนการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ในการเยี่ยมบ้านนักเรียนคณะกรรมการที่ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนควรดำเนินการ ดังนี้

1. ประชุม วางแผน และแต่งตั้งคณะกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน
2. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่จะออกเยี่ยมบ้าน
3. ดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามแผนปฏิทินที่กำหนด
4. สรุปผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาร่วมกับ

ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5. ประเมินผลและรายงานผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนต่อผู้บังคับบัญชา พร้อมทั้งนำผลการประเมินจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การดำเนินงานต้องคำนึงถึงปัญหาและการให้ความช่วยเหลือของนักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มเมื่อได้ทำการสืบค้นหาสาเหตุที่เป็นปัญหาได้แล้วจะต้องหาวิธีการและวางแผนทางการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนได้ตรงจุดและจะต้องคำนึงถึงปัญหาใดที่เกินขอบเขตแห่งความรู้ความสามารถของตนแล้วควรส่งต่อนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เพื่อรับการแก้ไขและช่วยเหลือหรือบำบัดให้ตรงตามกรณีต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

สังเกต สัมภาษณ์ สอบถามข้อมูลตามแบบบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียน

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในการเยี่ยมบ้านนักเรียน

โรงเรียนเป็นสถานศึกษาที่ประกอบด้วยบุคคลที่จะทำให้การดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนประสบผลสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรอื่นๆ ซึ่งมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน | _____

ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน สามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทาง ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. บริหารจัดการให้มีระบบการเยี่ยมบ้านนักเรียนของโรงเรียนที่ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2. สร้างความตระหนักให้ครูทุกคน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เห็นคุณค่าและความจำเป็นของการเยี่ยมบ้านนักเรียน 3. กำหนดรูปแบบการเยี่ยมบ้านนักเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน 4. แต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานตามความเหมาะสม 5. ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์การจำแนกกลุ่มนักเรียน 6. ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับสัมภาษณ์ผู้ปกครองและนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
2. ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เชิญร่วมเป็นกรรมการในการดำเนินงานเยี่ยมบ้านนักเรียน 2. ประชุมหารือและขอความร่วมมือ
3. ดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุน และให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดปฏิทินการดำเนินงาน 2. นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผล 3. ยกย่อง ให้รางวัล เผยแพร่ผลงาน การดำเนินงาน ในโอกาสต่างๆ
4. รายงานผล	รายงานผลการดำเนินงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน | _____

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็นบุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. เก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล	1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคล จัดเตรียมเครื่องมือเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคล 2. หาข้อมูลเพิ่มเติมโดยนำเครื่องมือไปใช้ในการเก็บข้อมูล และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน 3. เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ 4. วิเคราะห์ข้อมูล
2. วิเคราะห์จำแนกกลุ่มนักเรียน	ดำเนินการวิเคราะห์นักเรียน เพื่อคัดแยกกลุ่มตามสภาพปัญหา
3. จัดกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน 2. ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในเบื้องต้น 3. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ
4. รายงานผล	รายงานผลระหว่างการดำเนินงานให้ผู้บริหารทราบ

ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
ดูแลนักเรียนและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน	1. ศึกษา สังเกต ดูแล รวบรวมข้อมูล 2. ประสานงานกับครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริมป้องกัน แก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 3. จัดกิจกรรมส่งเสริม ป้องกัน แก้ไขเพื่อพัฒนานักเรียน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ครูแนะแนว

ครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนวที่คอยช่วยเหลือชี้แนะแนวทางด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการดำเนินชีวิต จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. สนับสนุนครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษาช่วยเหลือแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 2. ให้ความมั่นใจ กำลังใจกับผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงาน 3. ให้คำปรึกษาครอบคลุมทั้งด้านการเรียน อาชีพ ชีวิต และสังคม ทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล 4. จัดทำการศึกษากรณี (Case Study) 5. เตรียมเครื่องมือสนับสนุนการเยี่ยมบ้านนักเรียน อย่างครอบคลุม ต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน 6. ให้คำปรึกษาในการจัดทำข้อมูลนักเรียนประกอบกับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในกรณีนักเรียนย้ายที่เรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน 2. ให้นักเรียนจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
3. จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้คำปรึกษา /ให้ความช่วยเหลือ 2. ประสานความร่วมมือกับครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง 3. อื่นๆ
4. ส่งต่อ	ส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง

หมายเหตุ โรงเรียนใดไม่มีครูแนะแนว ให้ครูที่ทำหน้าที่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของครูแนะแนว

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ครูหัวหน้าระดับชั้น

ครูหัวหน้าระดับชั้น เป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลครู บุคลากรและนักเรียนในระดับชั้น รวมถึงอำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนประสบผลสำเร็จ จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. ติดตาม กำกับ ดูแล ให้ความช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา	1. วางแผนกำกับ ติดตาม การทำงานของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้ชัดเจนและรับรู้โดยทั่วกัน 2. อำนวยความสะดวกแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน 3. บันทึกการปฏิบัติงาน และจัดทำรายงานส่งผู้บริหาร
2. ประสานผู้เกี่ยวข้องในการเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. จัดประชุมครู เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2. จัดประชุมกลุ่มเพื่อปรึกษาปัญหารายการณ์ 3. ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา 4. ติดต่อประสานกับเครือข่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

นักเรียน

นักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
บทบาทหน้าที่ของนักเรียนและสนับสนุนการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. ให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียน 2. ให้ความร่วมมือในการสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนในโรงเรียน 3. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 4. สร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อน พี่ช่วยน้อง 5. เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 6. ประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับบ้าน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงาน
 ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
ให้การสนับสนุนด้านการเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน 2. เสนอแนะแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไขนักเรียน 3. ติดตามขอความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข 4. อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อโรงเรียนต้องการความช่วยเหลือ

ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง เป็นกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุด ที่จะทำให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้อย่างดี จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
1. อบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัวมีความรักความเข้าใจและให้ความอบอุ่น	1. จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี 2. สนับสนุนให้กำลังใจแก่นักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจ และศักยภาพของตนเอง 3. ใช้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน
2. สนับสนุนให้ความร่วมมือวางแผนร่วมกับโรงเรียนในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	1. เข้าร่วมประชุม วางแผน หาแนวทางการดำเนินงาน 2. ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน
3. เป็นที่ปรึกษาหรือแนะแนวทางการดำเนินงานที่ดีแก่นักเรียน	1. ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่นักเรียน 2. เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานชีวิตที่ดีให้นักเรียน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน | _____

ชุมชน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของนักเรียน บุคคลทุกคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมีบทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

บทบาทหน้าที่	แนวทางการดำเนินงาน
สนับสนุนการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดสภาพแวดล้อมชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน 2. ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน 3. เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียน 4. สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 5. ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของนักเรียนกับโรงเรียน 6. เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน ให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการเยี่ยมบ้านนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โรงเรียน ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือ ดังนี้

1. ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของนักเรียน
2. สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ทั้งด้านความปลอดภัยและการแก้ปัญหาพฤติกรรม
3. ร่วมมือกับโรงเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล
4. ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการเยี่ยมบ้านนักเรียน
5. ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ
6. ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนารวมทั้งขยายผลการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

หลักเกณฑ์การนิเทศ กำกับ ติดตามและแบบประเมินคุณภาพการเยี่ยมบ้านนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

คำชี้แจง

1. แบบประเมินคุณภาพฉบับนี้ใช้นิเทศ กำกับ ติดตามและแบบประเมินคุณภาพการเยี่ยมบ้านนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในการส่งเสริมสนับสนุนการเยี่ยมบ้านนักเรียนที่ได้ดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพ

2. ในกรณีการนิเทศ กำกับ ติดตามและแบบประเมินคุณภาพการเยี่ยมบ้านนักเรียน ให้คณะกรรมการประเมิน ศึกษาแบบประเมินและทำความเข้าใจในตัวชี้วัด รายการประเมิน วิธีการ และแหล่งข้อมูล เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลให้ครบถ้วน สมบูรณ์ตรงตามสภาพจริงและสรุปผลในแต่ละรายการของแต่ละตัวชี้วัดโดยทำเครื่องหมาย / ลงใน ที่กำหนดให้

3. การบันทึกผลในแต่ละรายการโดยพิจารณา ดังนี้

3.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ให้คำนึงถึงความสำเร็จในรายการนั้น ๆ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 ของกลุ่มเป้าหมาย/ผู้เกี่ยวข้อง

3.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพให้พิจารณาถึงความต่อเนื่องของกิจกรรม/การดำเนินงาน ความทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและเกิดการเรียนรู้ในรายการนั้นๆ

3.3 หากไม่สามารถสรุปผลในลักษณะ 3.1 หรือ 3.2 ให้คณะกรรมการร่วมกันพิจารณาและหาข้อสรุปโดยใช้มติเอกฉันท์

4. การประเมินคุณภาพนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จะนำเป็นข้อมูลสรุปผลภาพรวมในการกำหนดเชิงนโยบาย ขอให้โรงเรียนได้วางแผน เพื่อรองรับการนิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินคุณภาพการเยี่ยมบ้านนักเรียนตรงตามสภาพจริง

กำหนดเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

การสรุปผลการประเมินการส่งเสริมสนับสนุนการเยี่ยมบ้านนักเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้ดำเนินการพิจารณาองค์ประกอบ

ด้านปัจจัย มี 3 ตัวชี้วัด 12 รายการประเมิน

ด้านกระบวนการ มี 6 ตัวชี้วัด 25 รายการประเมิน

ด้านผลผลิต มี 2 ตัวชี้วัด 6 รายการประเมิน

ในการกำหนดระดับคุณภาพในแต่ละด้าน ให้พิจารณาจากรายการประเมินที่ได้รับ การบันทึกผลการประเมินโดยสังเกตจากการบันทึกเครื่องหมาย ✓ ใน ของแต่ละรายการ แล้วนับจำนวนรายการประเมินที่มีเครื่องหมาย ✓ แล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพ ดังนี้

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ด้านปัจจัย (จำนวน 12 รายการประเมิน)

คุณภาพ	4	มีจำนวน	10 -12	รายการประเมิน
คุณภาพ	3	มีจำนวน	7 - 9	รายการประเมิน
คุณภาพ	2	มีจำนวน	4 - 6	รายการประเมิน
คุณภาพ	1	มีจำนวน	1 - 3	รายการประเมิน

ด้านกระบวนการ (จำนวน 25 รายการประเมิน)

คุณภาพ	4	มีจำนวน	19 - 25	รายการประเมิน
คุณภาพ	3	มีจำนวน	13 - 18	รายการประเมิน
คุณภาพ	2	มีจำนวน	7 -12	รายการประเมิน
คุณภาพ	1	มีจำนวน	1- 6	รายการประเมิน

ด้านผลผลิต (จำนวน 6 รายการประเมิน)

คุณภาพ	4	มีจำนวน	6	รายการประเมิน
คุณภาพ	3	มีจำนวน	4 - 5	รายการประเมิน
คุณภาพ	2	มีจำนวน	2 - 3	รายการประเมิน
คุณภาพ	1	มีจำนวน	1	รายการประเมิน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

หลักเกณฑ์การนิเทศ กำกับ ติดตามการเยี่ยมบ้านนักเรียน
โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ตัวชี้วัด	รายการประเมิน	วิธีการ/เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
ด้านปัจจัย 1. ผู้บริหารเป็นผู้นำ ในการดำเนินงาน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 2. มีความตระหนักและ เห็นคุณค่าในการเยี่ยมบ้าน นักเรียน ☐ 3. มีการพัฒนาตนเองและ พัฒนางานการเยี่ยมบ้าน นักเรียน ☐ 4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกัน ดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน	1. สังเกต 2. สอบถาม/ สัมภาษณ์ 3. ศึกษาเอกสาร	1. ครู บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และนักเรียน 2. หลักฐานและผลงาน ที่ปรากฏ เช่น นโยบาย และแผนการดำเนินการ แผนปฏิบัติการรายงาน การพัฒนาครูและบุคลากร ร่องรอยการดำเนินการ วุฒิบัตร ฯลฯ
2. ครูมีเจตคติที่ดี และมีความ สามารถ ในการดำเนินงาน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงาน การเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 2. ครูมีความตระหนักและ เห็นคุณค่า ในการดำเนินงานการ เยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 3. ครูทุกคนได้รับ การพัฒนาให้สามารถดำเนินงาน ตามการเยี่ยมบ้านนักเรียนได้ ☐ 4. ครูทุกคนได้รับการพัฒนา ให้เป็นครูแนะแนวเพื่อช่วย แก้ปัญหาที่ซับซ้อน	1. สังเกต 2. สอบถาม/ 3. สัมภาษณ์ ศึกษาเอกสาร	1. ผู้รับผิดชอบ 2. หลักฐานและผลงาน ที่ปรากฏ เช่น แฟ้มสะสมงาน ร่องรอยกิจกรรม ผลการเยี่ยมบ้านนักเรียน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ตัวชี้วัด	รายการประเมิน	วิธีการ/เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
3. โรงเรียนมีสื่อ เครื่องมือ และ นวัตกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน	☐ 1. มีสื่อและเครื่องมือที่หลากหลาย ☐ 2. ใช้สื่อและเครื่องมือในการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม ☐ 3. พัฒนาสื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมที่ใช้ในการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ☐ 4. มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์สื่อ เครื่องมือ และนวัตกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างเหมาะสม	1. สังเกต 2. สอบถาม/ สัมภาษณ์ 3. ศึกษาเอกสาร	1. ผู้รับผิดชอบ 2. หลักฐานและผลงานที่ปรากฏ เช่น สื่อ เครื่องมือ ผลงานนวัตกรรม ผลงาน การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ฯลฯ
ด้านกระบวนการ โรงเรียนมีการ จัดการเยี่ยมบ้าน นักเรียน 1. มีการวางระบบ การบริหารจัดการ การเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. จัดโครงสร้างและ คณะกรรมการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 2. จัดระบบสารสนเทศ เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนา การเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 3. กำหนดทิศทางและ จัดทำแผนงาน/โครงการ/ปฏิทิน ปฏิบัติงานตามแผนที่ชัดเจน ☐ 4. สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อ การดำเนินงาน ☐ 5. มีเครือข่ายสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง	1. ตรวจสอบ แผนงาน/ โครงการและ ปฏิทินปฏิบัติงาน 2. สัมภาษณ์ บุคลากรของ สถานศึกษาและ ผู้เกี่ยวข้อง 3. ตรวจสอบ หลักฐานการ ตรวจสอบ คุณภาพของ แผนงาน/ โครงการและ ปฏิทินปฏิบัติงาน	1. แผนงาน/โครงการและ ปฏิทินปฏิบัติงาน 2. การตรวจสอบคุณภาพ ของแผนงาน/โครงการ และปฏิทินปฏิบัติงาน

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน |

ตัวชี้วัด	รายการประเมิน	วิธีการ/เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
2. มีการดำเนินงานการเยี่ยมบ้านนักเรียน	☐ 1. ประชุม วางแผน และแต่งตั้งคณะกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 2. รวบรวมข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่จะออกเยี่ยมบ้าน ☐ 3. ดำเนินการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนตามแผนปฏิทินที่กำหนด ☐ 4. สรุปผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนและวางแผนการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาร่วมกับผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ☐ 5. ประเมินผลและรายงานผลการเยี่ยมบ้านนักเรียนต่อผู้บังคับบัญชาพร้อมทั้งนำผลการประเมินจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเพื่อวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน 2. สัมภาษณ์ 3. สังเกต	1. ผู้รับผิดชอบ 2. หลักฐานและผลงานที่ปรากฏ เช่น แผนการดำเนินงาน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ รายงาน การประชุม แผนงาน/โครงการสรุปผล/รายงานผล
3. มีระบบงานและกิจกรรมแนะแนว	☐ 1. ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน ☐ 2. ให้บริการแนะแนวโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ☐ 3. จัดกิจกรรมบริการครอบคลุมการแนะแนวการศึกษา อาชีพ รวมทั้งการแนะแนวทักษะชีวิต ☐ 4. มีการติดตามผลนักเรียนทั้งด้านการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิต	1. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน การส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม 2. สัมภาษณ์บุคลากร สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง	1. ผู้รับผิดชอบ 2. หลักฐานและผลงานที่ปรากฏ เช่น บันทึกการให้คำปรึกษา ผลงานนักเรียน แผนการจัดกิจกรรมแนะแนว ฯลฯ

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ตัวชี้วัด	รายการประเมิน	วิธีการ/เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
4. ผู้ปกครอง ชุมชนมีส่วนร่วมใน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. การประชุมชี้แจง ผู้ปกครอง ในการเยี่ยมบ้าน นักเรียน ☐ 2. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงาน การเยี่ยมบ้านนักเรียน ☐ 3. มีบุคลากรจากสาขา อาชีพ ต่าง ๆ ร่วมสนับสนุนการ ดำเนินงาน ☐ 4. มีการประสานสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน	1. ตรวจสอบ เอกสารหลักฐาน 2. สัมภาษณ์ ผู้ปกครอง นักเรียน 3. แบบประเมิน ความพึงพอใจ	1. หลักฐานเอกสาร เช่น คำสั่ง รายงานการประชุม บันทึกการเยี่ยมบ้าน นักเรียน หนังสือติดต่อ ประสานงาน ฯลฯ 2. บุคลากรในสถานศึกษา และบุคลากรภายนอก ที่เกี่ยวข้อง 3. รายงานการประเมิน ความพึงพอใจ
5. มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ☐ 2. ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ☐ 3. รายงานผลการ ดำเนินงาน ☐ 4. นำผลมาปรับปรุงพัฒนา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	1. สังเกต 2. สอบถาม/ สัมภาษณ์ 3. ศึกษาเอกสาร	1. ผู้รับผิดชอบโครงการ 2. หลักฐานและผลงาน ที่ปรากฏ เช่น บันทึก การนิเทศติดตาม รายงาน การประเมิน รายงานผล การปฏิบัติงาน ฯลฯ
6. มีการผดุง การเยี่ยมบ้าน นักเรียน	☐ 1. จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยน เรียนรู้ ☐ 2. ประชาสัมพันธ์ และ ให้ขวัญกำลังใจ ☐ 3. มีการดำเนินงาน การเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง	1. สังเกต 2. สอบถาม/ สัมภาษณ์ 3. ศึกษาเอกสาร	1. หลักฐานและผลงาน ที่ปรากฏ เช่น แผนและ ปฏิทินการ ร่องรอยผล การดำเนินงาน /กิจกรรม วุฒิบัตร เกียรติบัตร ผลการจัดกิจกรรมและ ประชาสัมพันธ์

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

ตัวชี้วัด	รายการประเมิน	วิธีการ/เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
ด้านผลผลิต 1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือ	☐ 1. นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างเหมาะสม ☐ 2. นักเรียนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพและความแตกต่างระหว่างบุคคล ☐ 3. นักเรียนได้รับการปกป้องคุ้มครองและแก้ไขปัญหาต่างๆอย่างเหมาะสม	1. สังเกต 2. สอบถาม/สัมภาษณ์ 3. ศึกษาเอกสาร	1. หลักฐานและผลงานที่ปรากฏ เช่น เครื่องมือ ผลงานนวัตกรรม แฟ้มสะสมงาน บันทึกการช่วยเหลือนักเรียน ฯลฯ และบันทึกการแก้ไขปัญหา ฯลฯ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาตนเองและสังคมอย่างรอบด้าน	☐ 1. นักเรียนมีสุขภาพกาย สุขนิสัยที่เหมาะสม ☐ 2. นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีและมีบทบาทในการร่วมดูแลพัฒนาโรงเรียน ชุมชน สังคมด้วยความเต็มใจ ☐ 3. นักเรียนมีความสุขและพึงพอใจกับความสำเร็จของตน	1. สัมภาษณ์ผู้บริหาร ครู 2. สัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม 3. พิจารณาจากร่องรอยหลักฐาน 4. สัมภาษณ์ผู้ปกครอง	1. หลักฐานและผลงานที่ปรากฏ เช่น สมุดบันทึกสุขภาพ แบบทดสอบระเบียบสะสม แผนการจัดการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมโฮมรูม แผนปฏิบัติการ รายงานผลการปฏิบัติงาน สถิติการช่วยเหลือนักเรียน ฯลฯ

คู่มือการเยี่ยมบ้านนักเรียน

